

Motion till riksdagen 2023/24:1957

av **Isak From och Serkan Köse (båda S)**

Inlandsbanan

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om statliga garantier för att rusta upp Inlandsbanan och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Inlandsbanan sträcker sig från Kristinehamn i söder till Gällivare i norr och har sedan sin tillkomst varit en vital kommunikationsled, ursprungligen skapad för att minska Sveriges sårbarhet i krig och för att stödja invånare och företag i landets inre delar. Den har också varit en nyckelspelare för tunga transporter, särskilt i Sveriges nordligaste inlandsregioner.

Inlandsbanan går genom ett mycket rikt råvarulandskap där gruv-, metall- och skogsbaserade näringar dominerar. Tillgången till stabil transportkapacitet på järnväg är viktig för konkurrenskraften samtidigt som klimatförändringarna är vår tids största utmaning och det ställs allt högre krav på transportsektorn.

På EU-nivå och på nationell och lokal nivå har transportmål satts upp, men även samhället i stort efterfrågar i dag nytänkande och hållbara transportlösningar. Inom järnväg undersöks möjligheterna att ställa om dieseldrivna godståg till vätgasdrift och använda vätgasdrivna tåg för transport av vätgas från produktionsanläggningar till slutanvändare inom industrin. Vätgasteknologin är ett alternativ till de dieseldrivna tågen. Vätgasdrivna bränsleceller är en möjlig hållbar och långsiktig lösning för drift på Inlandsbanan, som saknar möjlighet till trådbunden elektrisk drift. Genom att använda vätgasdrivna bränsleceller som energibärare till den elektriska driften, där vätgas framställs som elektrolys med överskottsenergi från grön el, avges inga koldioxidutsläpp, bara vattenånga. Inlandsbanan har nu ambitionen att skapa en prioriterad helt grön godskorridor genom halva Sverige utan koldioxidutsläpp och är därmed ett viktigt steg för att förse industriaktörer med hållbara och effektiva transporter.

Under tidigt 1990-tal överfördes förvaltningen och nyttjanderätten av Inlandsbanan till Inlandsbanan AB. Även om banan primärt har använts för turism och lokal

kollektivtrafik sedan dess, står det klart att en återuppbyggnad nu är mer relevant än någonsin, särskilt med tanke på den snabba utvecklingen och investeringarna som pågår i norra Sverige och de växande behoven inom gruv-, skogs- och fiskindustrin.

Det finns flera starka anledningar till varför upprustning av Inlandsbanan borde vara en prioriterad åtgärd:

- En grön godskorridor till gagn för industrin: Inlandsbanan passerar genom ett rikt råvarulandskap och har potential att bli en grön korridor för godstransporter. Detta är särskilt relevant för skogsnäringen och gruvindustrin. En vätgasdriven godskorridor på Inlandsbanan skulle kunna transportera laster helt koldioxidfritt, vilket är av högsta prioritet i ljuset av klimatkrisen.
- Skapar arbetstillfällen: En renoverad och moderniserad inlandsbana skulle öppna upp för nya jobbopportuniteter och bidra till kompetensförsörjning i inlandet. Detta skulle i sin tur förbättra välfärden i de kommuner som Inlandsbanan passerar genom.
- Bidrar med efterfrågad järnvägskapacitet: En upprustning av Inlandsbanan skulle vara en kostnadseffektiv och snabbt genomförbar lösning som kan öka den totala järnvägskapaciteten i Sverige avsevärt.

Utöver detta finns ett akut behov av en mekanism för snabba statliga beslut kring infrastrukturinvesteringar, som inte är bundna av den trögrörliga processen inom den nationella infrastrukturplanen. Detta kan innebära finansiering genom exempelvis lån. En snabb politisk process är avgörande för att upprustning av Inlandsbanan ska kunna genomföras utan onödiga förseningar.

Till följd av detta utreder Inlandsbanan möjligheten att rusta upp Inlandsbanan och bygga om tågen som går på icke elektrifierad järnväg till vätgasdrift. Nu är Jokkmokk Iron i full gång med sin ansökan till mark- och miljödomstolen för att få öppna en järnmalmgruva i Kallak, cirka fyra mil utanför Jokkmokk. För att frakta ut malmen ser bolaget järnvägssträckan Inlandsbanan, som passerar genom Jokkmokk, som en långsiktigt hållbar lösning.

Vi noterade att Moderaterna i valrörelsen 2022 lovade att Inlandsbanan skulle rustas upp, genom att statliga lånegarantier skulle ges till Inlandsbanan AB. Vi ser nu att det är viktigt att ta konkreta steg för att prioritera och finansiera dess upprustning. Detta bör göras i linje med Inlandsbanans potential som en grön godskorridor, en källa till nya arbetstillfällen och en kostnadseffektiv lösning för att öka Sveriges järnvägskapacitet.

Isak From (S)

Serkan Köse (S)